

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Bzibziak (spr.)
Sędziowie	SSA Witold Nowakowski SSA Alicja Kolonko
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2012r. w Katowicach

sprawy z odwołania Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanych: M. A. (M. A.), T. A. (T. A.), M. B. (1) (M. B. (1)), M. B. (2) (M. B. (2)), P. B. (P. B.), W. B. (1) (W. B. (1)), H. B. (H. B.), M. B. (3) (M. B. (3)), D. B. (D. B.), M. B. (4) (M. B. (4)), M. B. (5) (M. B. (5)), T. B. (1) (T. B. (1)), M. B. (6) (M. B. (6)), M. B. (7) (M. B. (7)), S. B. (1) (S. B. (1)), Z. B. (1) (Z. B. (1)), S. B. (2) (S. B. (2)), S. B. (3) (S. B. (3)), A. B. (A. B.), Z. B. (2) (Z. B. (2)), I. B. (I. B.), W. B. (2) (W. B. (2)), S. B. (4) (S. B. (4)), T. B. (2) (T. B. (2)), K. B. (K. B.), R. B. (R. B.), J. C. (1) (J. C. (1)), J. C. (2) (J. C. (2)), B. C. (B. C.), W. C. (W. C.), K. C. (1) (K. C. (1)), A. C. (A. C.), H. C. (H. C.), E. C. (E. C.), M. C. (M. C.), R. C. (R. C.), G. C. (G. C.), K. C. (2) (K. C. (2)), D. D. (1) (D. D. (1)), M. D. (M. D.), P. D. (P. D.), F. D. (F. D.), D. D. (2) (D. D. (2)), J. D. (1) (J. D. (1)), A. D. (A. D.), D. D. (3) (D. D. (3)), T. D. (T. D.), K. F. (K. F.), R. F. (R. F.), P. F. (P. F.), Z. F. (Z. F.), J. F. (J. F.), M. F. (M. F.), K. G. (K. G.), J. G. (1) (J. G. (1)), P. G. (P. G.), S. G. (1) (S. G. (1)), J. G. (2) (J. G. (2)), B. G. (1) (B. G. (1)), M. G. (1) (M. G. (1)), S. G. (2) (S. G. (2)), B. G. (2) (B. G. (2)), W. G. (W. G.), J. G. (3) (J. G. (3)), J. G. (4) (J. G. (4)), B. G. (3) (B. G. (3)), J. G. (5) (J. G. (5)), M. G. (2) (M. G. (2)), A. G. (A. G.), L. G. (L. G.), M. G. (3) (M. G. (3)), I. G. (I. G.), S. G. (3) (S. G. (3)), U. G. (U. G.), B. H. (B. H.), A. H. (A. H.), R. H. (R. H.), J. H. (J. H.), S. I. (S. I.), T. I. (T. I.), D. J. (1) (D. J. (1)), W. J. (W. J.), K. J. (K. J.), M. J. (1) (M. J. (1)), D. J. (2) (D. J. (2)), G. J. (G. J.), B. J. (B. J.), M. J. (2) (M. J. (2)), L. K. (1) (L. K. (1)), A. K. (1) (A. K. (1)), R. K. (1) (R. K. (1)), Ł. K. (Ł. K.), A. K. (2) (A. K. (2)), A. K. (3) (A. K. (3)), H. K. (H. K.), R. K. (2) (R. K. (2)), J. K. (1) (J. K. (1)), M. K. (1) (M. K. (1)), A. K. (4) (A. K. (4)), T. K. (1) (T. K. (1)), T. K. (2) (T. K. (2)), Z. K. (Z. K.), S. K. (1) (S. K. (1)), E. K. (1) (E. K. (1)), W. K. (W. K.), M. K. (2) (M. K. (2)), K. K. (1) (K. K. (1)), K. K. (2) (K. K. (2)), I. K. (1) (I. K. (1)), E. K. (2) (E. K. (2)), J. K. (2) (J. K. (2)), L. K. (2) (L. K. (2)), B. K. (B. K.), J. K. (3) (J. K. (3)), G. K. (1) (G. K. (1)), A. K. (5) (A. K. (5)), M. K. (3) (M. K. (3)), A. K. (6) (A. K. (6)), I. K. (2) (I. K. (2)), M. K. (4) (M. K. (4)), O. Kret (O. Kret), I. K. (3) (I. K. (3)), C. K. (C. K.), J. K. (4) (J. K. (4)), M. K. (5) (M. K. (5)), T. K. (3) (T. K. (3)), M. K. (6) (M. K. (6)), L. K. (3) (L. K. (3)), P. K. (P. K.), S. K. (2) (S. K. (2)), A. K. (7) (A. K. (7)), K. K. (3) (K. K. (3)), S. K. (2) (S. K. (2)), G. K. (2) (G. K. (2)), M. K. (7) (M. K. (7)), A. L. (1) (A. L. (1)), K. L. (1) (K. L. (1)), S. L. (S. L.), A. L. (2) (A. L. (2)), T. L. (T. L.), M. Z. (1) (M. Z. (1)), A. L. (3) (A. L. (3)), K. L. (2) (K. L. (2)), P. L. (P. L.), J. L. (1) (J. L. (1)), A. Z. (A. Z.), J. L. (2) (J. L. (2)), E. L. (E. L.), A. L. (4) (A. L. (4)), P. Ł. (P. Ł.), K. M. (1) (K. M. (1)), M. M. (1) (M. M. (1)),

M. M. (2) (M. M. (2)), A. M. (1) (A. M. (1)), J. M. (1) (J. M. (1)), M. M. (3) (M. M. (3)), D. M. (1) (D. M. (1)), P. M. (1) (P. M. (1)), S. W. (S. W.), T. M. (1) (T. M. (1)), M. M. (4) (M. M. (4)), M. M. (5) (M. M. (5)), B. M. (1) (B. M. (1)), M. M. (6) (M. M. (6)), G. M. (1) (G. M. (1)), B. M. (2) (B. M. (2)), A. M. (2) (A. M. (2)), Z. M. (Z. M.), S. M. (1) (S. M. (1)), Ł. M. (1) (Ł. M. (1)), J. M. (2) (J. M. (2)), J. M. (3) (J. M. (3)), K. M. (2) (K. M. (2)), A. M. (3) (A. M. (3)), J. D. (2) (J. D. (2)), L. M. (L. M.), D. M. (2) (D. M. (2)), W. M. (W. M.), K. M. (3) (K. M. (3)), A. M. (4) (A. M. (4)), M. M. (7) (M. M. (7)), T. M. (2) (T. M. (2)), S. M. (2) (S. M. (2)), K. M. (4) (K. M. (4)), B. M. (3) (B. M. (3)), A. M. (5) (A. M. (5)), H. M. (H. M.), D. M. (3) (D. M. (3)), Ł. M. (2) (Ł. M. (2)), G. M. (2) (G. M. (2)), J. M. (4) (J. M. (4)), M. M. (8) (M. M. (8)), M. M. (9) (M. M. (9)), P. M. (2) (P. M. (2)), K. N. (K. N.), B. N. (1) (B. N. (1)), A. N. (1) (A. N. (1)), T. N. (1) (T. N. (2)), B. N. (2) (B. N. (2)), A. N. (2) (A. N. (2)), J. N. (J. N.), M. N. (M. N.), J. O. (J. O.), L. O. (1) (L. O. (1)), S. O. (S. O.), I. O. (1) (I. O. (1)), R. O. (R. O.), A. O. (A. O.), H. O. (H. O.), I. O. (2) (I. O. (2)), C. O. (C. O.), L. O. (2) (L. O. (2)), R. P. (1) (R. P. (1)), M. P. (1) (M. P. (1)), W. P. (1) (W. P. (1)), M. P. (2) (M. P. (2)), I. P. (I. P.), M. P. (3) (M. P. (3)), T. P. (1) (T. P. (1)), H. P. (H. P.), K. P. (1) (K. P. (1)), L. P. (L. P.), A. P. (1) (A. P. (1)), M. P. (4) (M. P. (4)), E. P. (E. P.), A. P. (2) (A. P. (2)), B. P. (1) (B. P. (1)), T. P. (2) (T. P. (2)), K. P. (2) (K. P. (2)), K. P. (3) (K. P. (3)), R. P. (2) (R. P. (2)), M. P. (5) (M. P. (5)), T. P. (3) (T. P. (3)), K. P. (4) (K. P. (4)), R. P. (3) (R. P. (3)), R. P. (4) (R. P. (4)), A. P. (3) (A. P. (3)), K. P. (5) (K. P. (5)), A. P. (4) (A. P. (4)), A. P. (5) (A. P. (5)), B. P. (2) (B. P. (2)), A. P. (6) (A. P. (6)), J. P. (J. P.), P. P. (P. P.), M. P. (6) (M. P. (6)), A. P. (7) (A. P. (7)), W. P. (2) (W. P. (2)), M. R. (1) (M. R. (1)), E. R. (E. R.), H. R. (H. R.), B. R. (B. R.), D. R. (D. R.), R. R. (R. R.), S. R. (1) (S. R. (1)), S. R. (2) (S. R. (2)), A. R. (A. R.), K. R. (1) (K. R. (1)), W. R. (W. R.), M. R. (2) (M. R. (2)), F. R. (F. R.), K. R. (2) (K. R. (2)), J. R. (J. R.), M. R. (3) (M. R. (3)), M. S. (1) (M. S. (1)), B. S. (1) (B. S. (1)), D. S. (1) (D. S. (1)), T. S. (1) (T. S. (1)), A. S. (1) (A. S. (1)), S. S. (S. S.), K. S. (K. S.), M. S. (2) (M. S. (2)), D. S. (2) (D. S. (2)), Z. S. (Z. S.), E. S. (1) (E. S. (1)), M. S. (3) (M. S. (3)), J. S. (1) (J. S. (1)), J. S. (2) (J. S. (2)), P. S. (1) (P. S. (1)), G. S. (1) (G. S. (1)), R. S. (1) (R. S. (1)), G. S. (2) (G. S. (2)), M. S. (4) (M. S. (4)), J. S. (3) (J. S. (3)), G. S. (3) (G. S. (3)), L. S. (1) (L. S. (1)), M. S. (5) (M. S. (5)), A. S. (2) (A. S. (2)), J. S. (4) (J. S. (4)), A. S. (3) (A. S. (3)), T. S. (2) (T. S. (2)), D. S. (3) (D. S. (3)), J. S. (5) (J. S. (5)), E. S. (2) (E. S. (2)), P. S. (2) (P. S. (2)), M. S. (6) (M. S. (6)), D. S. (4) (D. S. (4)), L. S. (2) (L. S. (2)), A. S. (4) (A. S. (4)), T. S. (3) (T. S. (3)), J. S. (6) (J. S. (6)), R. S. (2) (R. S. (2)), A. S. (5) (A. S. (5)), A. S. (6) (A. S. (6)), P. S. (3) (P. S. (3)), B. S. (2) (B. S. (2)), B. S. (3) (B. S. (3)), T. S. (4) (T. S. (4)), T. S. (4) (T. S. (4)), M. Ś. (M. Ś.), A. T. (A. T.), J. T. (1) (J. T. (1)), I. T. (I. T.), D. T. (D. T.), J. T. (2) (J. T. (2)), M. T. (1) (M. T. (1)), K. T. (K. T.), M. T. (2) (M. T. (2)), S. U. (S. U.), M. U. (M. U.), H. U. (H. U.), K. W. (1) (K. W. (1)), A. W. (1) (A. W. (1)), W. W. (1) (W. W. (1)), P. W. (1) (P. W. (1)), A. W. (2) (A. W. (2)), A. W. (3) (A. W. (3)), B. W. (1) (B. W. (1)), W. W. (2) (W. W. (2)), G. W. (G. W.), K. W. (2) (K. W. (2)), J. W. (1) (J. W. (1)), B. W. (2) (B. W. (2)), J. W. (2) (J. W. (2)), M. W. (1) (M. W. (1)), E. W. (E. W.), M. W. (2) (M. W. (2)), D. W. (D. W.), J. W. (3) (J. W. (3)), K. W. (3) (K. W. (3)), Ł. W. (Ł. W.), K. W. (4) (K. W. (4)), K. W. (5) (K. W. (5)), P. W. (2) (P. W. (2)), U. W. (U. W.), K. W. (6) (K. W. (6)), H. W. (H. W.), R. W. (R. W.), P. Z. (P. Z.), M. Z. (2) (M. Z. (2)), W. Z. (W. Z.), M. Z. (3) (M. Z. (3)), O. Z. (O. Z.), E. Z. (E. Z.), R. Z. (R. Z.), B. Z. (1) (B. Z. (1)), M. Z. (4) (M. Z. (4)), S. Z. (S. Z.), B. Z. (2) (B. Z. (2)), D. Z. (D. Z.), M. Z. (5) (M. Z. (5)), M. Z. (6) (M. Z. (6)), Ł. Ż. (Ł. Ż.), W. Ż. (W. Ż.), B. Ż. (B. Ż.), M. Ż. (M. Ż.)

o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 19 sierpnia 2011r. sygn. akt IX U 2390/10

1. dokonuje z urzędu sprostowania oczywistej omyłki w komparycji wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 19 sierpnia 2011r. sygn. akt IX U 2390/10 w ten sposób, że spośród zainteresowanych wykreśla W. P. (3) (W. P. (3)),

2. uchyla wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 19 sierpnia 2011r. sygn. akt IX U 2390/10 w części dotyczącej zainteresowanego K. M. (4) (K. M. (4)) i w tym zakresie zawiesza postępowanie,

3. w pozostałym zakresie zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 i 3 i oddala odwołanie,

4. zasądza od Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

/-/SSA W. Nowakowski /-/SSA W. Bzibziak /-/SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 36/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 września 2010r., zmienioną decyzją z 21 października 2010r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokonał przypisu składek Przedsiębiorstwu (...) Spółce z o.o. w R. za kwiecień i grudzień 2007r., marzec i grudzień 2008r., kwiecień i grudzień 2009r. oraz kwiecień 2010r.:

- na ubezpieczenia społeczne w kwocie 154.410,83 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 38.895,64 zł;

- na Fundusz Pracy w kwocie 12.228,13 zł;

- na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 499,10 zł (we wszystkich wypadkach wraz z odsetkami).

Podniósł ZUS, że płatnik składek we wskazanych miesiącach przekazał swoim pracownikom bony towarowe z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy sfinansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na łączną kwotę 547.279,00 zł i nie naliczył od niej składek, co zostało ujawnione w trakcie kontroli.

W odwołaniu od obu decyzji Przedsiębiorstwo (...)

z o.o. w R. domagała się jej uchylenia w całości, a po ostatecznym sprecyzowaniu żądania wniosła o ich zmianę poprzez ustalenie, że wydane pracownikom bony nie stanowią podstawy wymiaru składek oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zarzuciła naruszenie art.68 ust.1 pkt 1 lit.c i art.83 ust.1 pkt 3 w związku z art.18, art.20 ust.1, art.32, art.46 i art.91 ust.5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art.66 ust.1 pkt 1 lit.a, art.79 ust.1 i 2, art.81 ust.1, art.85 ust.1, art.87 ust.1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art.104 ust.1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, art.9 ust.1, art.10, art.28 ust.1, art.29 ust.1, art.30 ustawy z dnia 13 lipca 2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – poprzez błędne ich zastosowanie.

Spółka zarzuciła nadto naruszenie przepisów art.107 §1 i §3 kpa w związku z art.123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegające na nie zawarciu w decyzjach uzasadnienia faktycznego i prawnego. Podniosła, że z treści

uchwał komisji socjalnej wynika, iż ustalając zasady rozdziału pracownikom bonów i paczek w okresie świątecznym uwzględniano sytuację życiową, rodzinną i materialną pracowników. Sposób wydatkowania środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) był przedmiotem kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, która nie wniosła uwag w zakresie sposobu przyznawania i wypłaty świadczeń z Funduszu. Także zakładowa organizacja związkowa nie wносиła nigdy zastrzeżeń do kwotowego podziału bonów dla poszczególnych grup pracowników oraz ich finansowania. Podkreśliła, że sporne paczki i bony nie są jedyną pomocą materialną dla pracowników finansowaną z Funduszu Socjalnego. Wskazała, że ustawa z dnia 04.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie określa, iż w przypadku niezgodnego z ustawą sposobu wydatkowania środków Funduszu, w sytuacji gdy cel funduszu został zachowany, pracodawca w każdym wypadku powinien je zwrócić, zwłaszcza gdy związki zawodowe nie wystąpiły o ten zwrot. Oznacza to, że w takim przypadku nastąpiło wydatkowanie tych środków, a tym samym spełniona została przesłanka umożliwiająca skorzystanie ze zwolnienia określonego w rozporządzeniu z dnia 18 grudnia 1998r. w §2 ust.1 pkt 19.

Zakwestionowała również - z ostrożności procesowej - kwoty dokonanego przypisu, skoro po wydaniu decyzji z dnia 10.09.2010r. ZUS sporządził aneks nr (...) do protokołu kontroli z dnia 04.10.2010r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie obu odwołań podnosząc okoliczności wskazane w zaskarżonych decyzjach. Podał nadto, że przyznanie pracownikom świadczeń z ZFŚS powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej danej osoby. Przyjęte przez płatnika kryterium podziału świadczeń opierające się na podziale na zarząd, kierowników i pracowników ze wskazaniem na zależność wysokości od zajmowanego stanowiska pomija wyżej wymienione zasady i wyklucza uznanie wypłaconych świadczeń za socjalne.

Uznał natomiast, że świadczenia przyznane pracownikom wielodzietnym i pracownikom posiadającym dzieci niepełnosprawne zostały dokonane w oparciu o kryterium określone w art.8 ustawy z dnia 04.03.1994r. i podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek w związku z czym wydano decyzję zmieniającą.

Sprawy z odwołań od obu decyzji Sąd I instancji połączył do wspólnego rozpoznania.

W toku postępowania ustalił Sąd wszystkich pracowników, którzy otrzymali bony bądź paczki w spornych okresach. Osoby te - poza Ł. P. błędnie wskazaną jako pracownik i zmarłym przed wydaniem decyzji J. Ś. - wzięły udział w postępowaniu w charakterze zainteresowanych.

Pełnomocnik części zainteresowanych pracowników M. C. oraz zainteresowani I. K. (2) i F. D. przychylił się od odwołania wniesionego przez Spółkę.

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2011r., sygn. akt IX U 2390/10 Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż kwoty przypisu składek wynoszą:

- na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych - 13.484,81 zł;
- na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego - 2.852,59 zł;
- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - 978,69 zł,

oddalił odwołanie w pozostałej części oraz zasądził od organu rentowego na rzecz Spółki kwotę 6.595 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie akt organu rentowego, uchwał komisji ds. socjalnych, regulaminu ZFŚS, zeznań świadków: I. K. (2), M. C. i E. K. (2) (k.588-590 a.s.) oraz wyliczenia ZUS (k.622-625 a.s.) ustalił Sąd, że zgodnie z obowiązującym w Spółce od 01.02.2005r. (zmienionym od 10.06.2008r.) Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracownik może korzystać z pomocy rzeczowej w postaci bonów podarunkowych, paczek świątecznych, a wysokość

tych świadczeń uzależniona jest od ilości środków pozostałych do rozdysponowania zgodnie z ustalonym budżetem na rok bieżący.

W §3 stwierdzono, że przyznawanie ulgowych świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależniona jest od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Pomoc finansowa dla pracowników oraz dofinansowanie do wypoczynku pracownika i dzieci została zróżnicowana od dochodu na jednego członka rodziny pracownika i w związku z tym pracownicy składali w tej mierze oświadczenia.

W oparciu o uchwały komisji do spraw socjalnych działającej w Spółce ustalił Sąd, że obowiązywały następujące zasady podziału bonów podarunkowych i paczek z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy:

w IV.2007r. - dla pracowników o wartości 100 zł,

dla pracowników wielodzietnych po 120 zł,

w XII.2007r. - dla zarządu o wartości 550 zł,

dla kierowników działów i prokurenta o wartości 650 zł,

dla pracowników 720 zł,

dla pracowników wielodzietnych lub z dzieckiem niepełnosprawnym 920 zł,

dla nowo zatrudnionych w 2007r. o wartości 330 zł do 60 zł zależnie od stażu pracy,

w III.2008r. - dla zarządu o wartości 90 zł,

dla kierowników i prokurenta o wartości 100 zł,

dla pracowników 110 zł,

dla pracowników wielodzietnych i posiadających osoby niepełnosprawne o wartości 120 zł,

w XII.2008r. - dla zarządu o wartości 250 zł,

dla kierowników, prokurenta o wartości 320 zł,

dla pracowników o wartości 340 zł,

dla pracowników wielodzietnych i z osobami niepełnosprawnymi o wartości 450 zł,

dla nowo przyjętych w 2008r. od 200-100 zł zależnie od stażu pracy,

w IV.2009r. - dla zarządu o wartości 120 zł,

dla kierowników, prokurenta o wartości 140 zł,

dla pracowników o wartości 150 zł,

dla pracowników wielodzietnych z osobami niepełnosprawnymi 160 zł,

w XII.2009r. - dla kierowników 450 zł dla pracowników 560 zł,
dla pracowników wielodzietnych i z osobami niepełnosprawnymi 650 zł,
dla nowo przyjętych w 2009r. o wartości od 400-300 lub 100 zł zależnie od
stażu pracy,
w IV.2010r. - dla zarządu o wartości 110 zł,
dla kierowników i prokurenta o wartości 130 zł,
dla pracowników 150 zł,
dla pracowników wielodzietnych i z osobami niepełnosprawnymi 170 zł
(k.55-87 I tomu a. rent. i k.606 III tomu a.s.).

W grudniu 2007r. część pracowników w miejsce bonów otrzymała paczki świąteczne o wartości takiej samej jak bony. Taka sama sytuacja miała miejsce w kwietniu 2009r. i w grudniu 2009r.

Członkowie komisji socjalnej podejmując uchwały w sprawie przydziału bonów i paczek świątecznych postanowili podzielić pracowników na trzy grupy ze względu na osiągnięte w zakładzie zarobki, tj. członków zarządu oraz kierowników poszczególnych działów i komórek organizacyjnych i prokurentów oraz pozostałych pracowników, tj. wykonujących pracę umysłową i fizyczną nie pełniących funkcji kierowniczych.

Najwyższe dochody osiągnęli członkowie zarządu, których było dwóch. Mniejsze dochody osiągnęła grupa kierowników i prokurentów. W trzeciej grupie pracowników dochody były niższe niż pracowników funkcyjnych, ale w tej grupie nie było istotnych dysproporcji i zarobki pracowników umysłowych były na tym samym poziomie co pracowników fizycznych, którzy mimo niższych stawek zaszeregowania niż pracownicy umysłowi osiągnęli podobne miesięczne wynagrodzenie z uwagi na akordowy system wynagrodzenia. Średnie miesięczne wynagrodzenie wszystkich pracowników, łącznie z członkami zarządu i kierownikami wynosiło około 3.000 złotych.

Dodatkowo komisja z uwagi na sytuację rodzinną wyłoniła czwartą grupę pracowników wielodzietnych i z osobami niepełnosprawnymi.

Ustalił nadto Sąd I instancji, że wszyscy pracownicy Spółki korzystają z dofinansowania do wypoczynku swojego i dzieci i w związku z tym, co najmniej raz na dwa lata składali oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny. Przy przyznawaniu bonów i paczek pracodawca nie domagał się składania takich oświadczeń. Pracodawca prowadzi i aktualizuje na bieżąco bazy danych o przyznanych świadczeniach z Funduszu Świadczeń Socjalnych dla poszczególnych pracowników. W ewidencji tej są informacje o przychodach członków rodziny pracownika i ilości tych członków. Komisja ma wgląd w tę ewidencję.

Przyjmując, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stanowiły bony towarowe o wartości 100 zł wydane w IV.2007r. pracownikom Spółki oraz bony towarowe wydane w grudniu 2007, 2008 i 2009r. pracownikom nowo przyjętym z wyłączeniem paczek otrzymanych przez H. B., I. P. i K. P. (1) - należne od nich składki wynoszą na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych 13.484,81 zł, na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego 2.852,59 zł i na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 978,69 zł.

Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne, gdyż były konsekwentne i nawzajem się potwierdzały. Znajdują także odzwierciedlenie w regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i uchwałach Komisji ds. Socjalnych.

Przechodząc do rozważań prawnych przytoczył Sąd Okręgowy w Gliwicach treść §1 i §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe i stwierdził, że powyższe przepisy odsyłają do definicji przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Wskazał Sąd, że zgodnie z art.21 ust.1 pkt 67 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w brzmieniu obowiązującym do 21.08.2009r. w stosunku do dochodów uzyskiwanych do 31.12.2008r. z przychodu podlegającego opodatkowaniu wyłączona była wartość rzeczowych świadczeń otrzymanych przez pracodawcę sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych do wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym 380 zł, przy czym świadczeniami nie są bony, talony i inne znaczki uprawniające do ich wymiany na towary i usługi. Dopiero na mocy ustawy z dnia 22.08.2009r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, która miała zastosowanie do dochodów uzyskiwanych od 01.01.2009r. dodano zapis „w związku z finansowaniem działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych”. Zatem zdaniem Sądu wartość paczek otrzymanych do 31.12.2008r., która nie wynosiła więcej niż 380 zł w roku podatkowym, podlegała wyłączeniu z przychodu podlegającego opodatkowaniu, jeżeli zostały sfinansowane w całości z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez konieczności badania, czy ich dystrybucja miała na względzie kryteria socjalne. Skoro nie stanowiły one przychodu podlegającego opodatkowaniu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, to nie odnosił się do nich zapis w §2 ust.1 pkt 19 cytowanego rozporządzenia.

Z tych względów, Sąd zlecając organowi rentowemu ponowne wyliczenie należnych od Spółki składek polecił, aby podstawy wymiaru składek nie stanowiła wartości paczek otrzymanych w grudniu 2007r. przez H. B. (60 zł), I. P. (90 zł)

i K. P. (1) (60 zł), tj. pracowników nowoprzyjętych w 2007r. Nie było tu bowiem konieczne stosowanie kryterium socjalnego, skoro nie stanowiły one przychodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Nie podzielił Sąd poglądu odwołującej się, że skoro środki na bony i paczki zostały wydane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a organizacje związkowe nie sprzeciwiły się ich finansowaniu z tego źródła, czy nie sprzeciwiły się zasadom ich podziału, to organ rentowy nie jest uprawniony do kwestionowania nie zaliczenia ich do przychodu stanowiącego podstawy wymiaru składek. Treść §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. daje organowi rentowemu możliwość weryfikacji, bowiem mowa w nim o „środkach przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”.

Dla zdefiniowania „celu socjalnego” niezbędne jest sięgnięcie do ustawy z dnia 04.03.1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

W art.2 pkt 1 tej ustawy określono „działalność socjalną” jako usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno oświatowej, sportowo rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej, rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych w umowach.

Z kolei w art.8 ust.1 ustawy z dnia 04.03.1994r. wskazano, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Wskazując na poglądy prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz na powszechny charakter świadczenia w postaci paczek i bonów podarunkowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy uznał Sąd I instancji, że kryteria określone w art.8 ust.1 powinny być stosowane przy rozdziale tych świadczeń w Spółce.

Zdaniem Sądu zebrane w sprawie dowody pozwalają przyjąć, że odwołująca się uwzględniła kryteria socjalne co do części przyznanych bonów i paczek.

Kierując się sytuacją rodzinną i życiową pracowników Spółka przyznała świadczenie w najwyższej wysokości pracownikom wielodzietnym i tym, w których rodzinach są osoby niepełnosprawne. Organ rentowy uwzględniając tę sytuację zmienił w tym zakresie decyzję z dnia 10.09.2010r. wydając decyzję w dniu 21.10.2010r.

W ocenie Sądu Okręgowego w Gliwicach nie ma podstaw do twierdzenia, że w przypadkach kiedy płatnik składek przyznał bony i paczki w różnych wysokościach wyodrębnionym grupom (członkom zarządu, kierownikom i prokurentom oraz pozostałym pracownikom), nie zastosował kryterium socjalnego. Podział na te grupy wiązał się z wysokością uzyskiwanego dochodu w Spółce. W ramach poszczególnych grup pracownicy osiągalni zarobki o zbliżonej wysokości.

Zdaniem Sądu, z uwagi na powszechność tego świadczenia oraz niezbyt wysoką wartość bonów dla poszczególnego pracownika, uwzględnienie jedynie dochodów uzyskiwanych w Spółce spełniało warunek uzależnienia wysokości świadczeń od sytuacji materialnej pracownika.

Zauważył Sąd, że istota spornego świadczenia nie wymagała składania w celu jego otrzymania oświadczeń o dochodach całej rodziny pracownika. Komisja socjalna miała jednak wgląd w oświadczenia o dochodach złożonych w celu uzyskania dofinansowania do wypoczynku pracownika, czy też jego dzieci. Pracownicy otrzymywali bony i paczki o różnej wysokości przy zachowaniu zasady, że im wyższe zarobki w zakładzie tym wartość bonu niższa.

W przypadku jednostkowych świadczeń zapomóg, dofinansowania do wypoczynku Spółka ustaliła surowsze kryteria w zakresie sytuacji materialnej badając dochód na jednego członka rodziny. W ocenie Sądu z uwagi na istotę świadczenia w postaci bonów świątecznych

i paczek, jego powszechności takie same kryteria dochodowe nie musiały być stosowane, by cel socjalny został zachowany.

Reasumując Sąd I instancji uznał, że paczki i bony przyznane w IV.2007r. pracownikom wielodzietnym i z osobami niepełnosprawnymi, w XII.2007r. (z wyłączeniem pracowników nowoprzyjętych oprócz H. B., I. P., K. P. (1)), w IV.2008r., w XII.2008r. (oprócz pracowników nowoprzyjętych), w IV.2009r., w XII.2009r. (oprócz pracowników nowoprzyjętych) i w IV.2010r. zostały rozdzielone przy zastosowaniu kryterium socjalnego i podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe zgodnie z §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia z dnia 18.12.1998r.

Dlatego też, wobec nie kwestionowania wyliczeń organu rentowego, na mocy art.477¹⁴ §2 kpc Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżone decyzje orzekając jak w punkcie 1 wyroku.

Natomiast - zdaniem Sądu - Spółka nie zastosowała kryterium socjalnego przyznając w IV.2007r. bony wszystkim pracownikom (za wyjątkiem wielodzietnych) w jednakowej wysokości po 100 zł oraz w XII.2007r., XII.2008r. i XII.2009r. w stosunku do pracowników nowoprzyjętych w tych latach. Przyznała je im w niższej wysokości niż pozostałym pracownikom niezależnie od poziomu osiągniętych zarobków, a ponadto wysokość tych świadczeń uzależniła od stażu pracy.

Z tych względów Sąd I instancji stosownie do art. 477¹⁴ §1 kpc oddalił odwołanie w tym zakresie.

O kosztach procesu orzekł Sąd na podstawie art.100 kpc w związku z §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Powyższy wyrok w punkcie 1 zaskarżył organ rentowy i opierając apelację na zarzutach:

1. naruszenia przepisów prawa procesowego - art.233 §1 kpc, tj. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego prowadzącą do przyjęcia, iż zasadne jest obniżenie kwot przypisów składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za miesiące: 04/2007, 12/2007, 03/2008, 12/2008, 04/2009, 12/2009, 04/2010 o sumę składek naliczonych od wartości bonów towarowych otrzymanych przez zainteresowanych w kwocie 188.717,61 zł;

2. naruszenia prawa materialnego - §1 oraz §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe poprzez przyjęcie, że wartość wypłacanych przez Spółkę świadczeń jest wyłączona z podstaw wymiaru składek

-

wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie orzeczenia Sądu I instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Zdaniem skarżącego nie można podzielić stanowiska Sądu Okręgowego w Gliwicach, że warunek wyłączenia przychodów pracowników z podstawy wymiaru w oparciu o §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998r. został niewątpliwie spełniony.

Zgodnie z postanowieniami obowiązującego w Spółce Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, przyznawanie świadczeń z Funduszu uzależnione jest od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Jednakże zgromadzona dokumentacja (protokoły z posiedzenia komisji socjalnej) wskazuje, że kryterium wyróżniającym, stanowiącym podstawę do przyznania bonów były zajmowane stanowiska pracy.

Z unormowania zawartego w §2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998r. wynika, że świadczenia finansowane ze środków ZFŚS mogą być wyłączone z oskładkowania jeżeli posiadają cechy działalności socjalnej. Do zwolnienia przyznawanych świadczeń spod powinności naliczenia i opłacenia składek trzeba uwzględnić ogólną zasadę wynikającą z art.8 ustawy z 4.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, według której przyznawanie świadczeń uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Powyższe wyklucza przyznawanie uprawnionym świadczeń w jednakowej wysokości, według innych kryteriów. Rodzaj zajmowanego stanowiska, którym posługiwała się komisja socjalna ustalając wysokość świadczeń nie jest kryterium socjalnym w rozumieniu tej ustawy.

Zwrócił nadto uwagę skarżący, że w przypadku działalności socjalnej istotnym jest właściwa ocena sytuacji osób uprawnionych, czemu służą składane przez nie oświadczenia. Forma oświadczenia jest zresztą wskazana w art.22 kp jako właściwa przy przekazywaniu przez pracownika niezbędnych informacji, nie tylko związanych z zatrudnieniem. Zakładowa działalność socjalna jest jednym z takich obszarów prawa pracy, w którym informacje o sytuacji materialnej stanowią niezbędną przesłankę realizacji uprawnień socjalnych pracowników. W niniejszej sprawie taka dokumentacja nie została przedłożona. Trudno przyjąć, że w takim przypadku, komisja jest w stanie dokonać wnikliwej oceny sytuacji materialnej, rodzinnej i zdrowotnej wszystkich uprawnionych i według tych kryteriów ustalić wysokość świadczenia.

Zdaniem ZUS okoliczności sprawy uzasadniają stanowisko, że pracodawca przyznał pracownikom w istocie świadczenie związane ze stosunkiem pracy - o charakterze podarunkowym, a nie świadczenie socjalne jak tego wymaga

§2 ust.1 pkt 19 rozporządzenia. Bez znaczenia prawnego pozostaje wartość przyznanych świadczeń. Dokonanie przypisu należnych składek było więc usprawiedliwione.

Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w R. wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od ZUS na swoją rzecz kosztów postępowania za II instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozstrzyganej sprawie sprowadzał się do oceny, czy organ rentowy prawidłowo dokonał przypisu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych Przedsiębiorstwu (...) Spółce z o.o. w R. za kwiecień i grudzień 2007r., marzec i grudzień 2008r., kwiecień i grudzień 2009r. oraz kwiecień 2010r. od wartości przekazanych w tych okresach, zatrudnianym przez nią pracownikom, bonów podarunkowych (bądź paczek) z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

Zgodnie z art.18 ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz.1585 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art.4 pkt 9 tej ustawy, czyli przychód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz. U. z 2010r., Nr 51, poz.307). W myśl art.12 ust.1 tej ostatniej ustawy za przychody m.in. ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Wskazać nadto należy na uregulowania zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz.1106 ze zm.). §1 tego rozporządzenia powtarza zasadę wyrażoną w art.18 ust.1 ustawy z 13.10.1998r. podając,

że podstawę wymiaru składek stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. W §2 zawarty jest natomiast katalog przychodów, które nie stanowią podstawy wymiaru składek. Zgodnie z ust.1 pkt 19 tego § podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Stosownie natomiast do treści art.8 ust.1 ustawy z 4.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jedn. Dz. U. 2012.592 ze zm.) przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnione jest od **sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej** osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust.1, oraz zasady przeznaczenia środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca

w regulaminie ustalonym zgodnie z art.27 ust.1 albo art.30 ust.5 ustawy o związkach zawodowych (art.8 ust.2).

Istota sporu sprowadzała się zatem do oceny, czy przyznane pracownikom, w okresach wskazanych na wstępie, bonny podarunkowe (bądź paczki) z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy były świadczeniami finansowanymi ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w rozumieniu wskazanych powyżej przepisów.

Dla wyjaśnienia tego zagadnienia Sąd Okręgowy w Gliwicach właściwie przeprowadził postępowanie, prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne oraz zastosował odpowiednie przepisy prawne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można jednak podzielić oceny zebranego materiału dokonanej przez Sąd I instancji i wyciągniętych wniosków końcowych.

Zauważyć należy, że postanowienia art.8 ust.1 ustawy z 4.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych zostały uwzględnione w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R..

W myśl §3 przyznawanie ulgowych świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależniono bowiem od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej.

W ocenie Sądu II instancji powyższy zapis Regulaminu nie znalazł jednak odzwierciedlenia przy ustalaniu kryteriów przydziału bonów (bądź paczek) pracownikom z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Zasadnicze kryterium przyjęte przez komisję do spraw socjalnych działającą w Spółce uzależniało bowiem wysokość tych świadczeń od grupy zawodowej, do jakiej osoba uprawniona należała - członek zarządu, kierownik działu (bądź prokurent) oraz pozostali pracownicy. Dodatkowo wprowadzono kategorię pracowników wielodzietnych i posiadających na utrzymaniu osoby niepełnosprawne. Poza podziałem dokonany w kwietniu 2007r., w marcu 2008r., w kwietniu 2009r. i w kwietniu 2010r. wyodrębniono również grupę osób zatrudnionych w danym roku kalendarzowym, w którym przydzielano bony. Od tych wskazanych zasad były odstępstwa - w kwietniu 2007r., gdy wszyscy pracownicy otrzymali bony w tej samej wysokości (za wyjątkiem pracowników wielodzietnych) oraz w grudniu 2009r. kiedy nie wyszczególniono członków zarządu.

Podkreślić należy, że w orzecznictwie sądowym kładzie się nacisk na uzależnienie pomocy z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Jeżeli wszyscy pracownicy otrzymali bony o jednakowej wartości, to należy je ocenić jako dodatkowe świadczenie pracodawcy (por. wyroki Sądu Najwyższego z 16.09.2009r., sygn. I UK 121/09, OSNP 2011/9-10/133, z 20.08.2001r., sygn. I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331, z 16.08.2005r., sygn. I PK 12/05, OSNP 2006/11-12/182).

Kryterium socjalne, o którym mowa w art.8 ust.1 ustawy z 4.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nakazuje uwzględnienie takich okoliczności, jak uzyskiwanie przez pracownika dochodów z innych źródeł, posiadanie na utrzymaniu innych osób, ich stan zdrowia, wysokość przychodów osiąganych przez pozostałych członków rodziny, ich sytuacja życiowa (v. wyrok Sądu Najwyższego z 8.05.2002r., sygn. I PKN 267/01, OSNP 2004/6/99).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego kryterium socjalne - w znaczeniu wskazanym powyżej - zostało zastosowane przez komisję socjalną przy podziale bonów jedynie w odniesieniu grupy pracowników wielodzietnych i mających na utrzymaniu osoby niepełnosprawne. Takie też stanowisko zajął organ rentowy i świadczenia przyznane osobom spełniającym te warunki (trzem) zostały ostatecznie wyłączone z podstawy wymiaru składek, co znalazło wyraz w decyzji z 21.10.2010r. zmieniającej (m.in. w tym zakresie) decyzję z 10.09.2010r. (por. pismo ZUS z 11.01.2011r. - k.292 a.s.).

Sytuacja życiowa, rodzina i materialna nie została natomiast uwzględniona wobec pozostałych pracowników. Zastosowane przez komisję socjalną kryterium, od którego zależała wartość bonów dotyczyło bowiem zajmowanego przez osobę uprawnioną stanowiska, bądź stażu pracy w Spółce (w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w danym roku kalendarzowym, w którym przydzielano bony). Przyjęto więc kryterium, które nie jest znane ustawie z 4.03.1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Zastosowane zasady przydziału bonów spowodowały, że pracownicy zaliczeni do danej grupy zawodowej otrzymali świadczenia w tej samej wysokości w oderwaniu od faktycznej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Zarobki osiągnięte w Spółce to tylko jeden z elementów składających się na pojęcie kryterium socjalnego (mający wpływ na określenie sytuacji materialnej), który z całą pewnością go nie wyczerpuje. Zauważyć należy - co wydaje się oczywiste - iż pracownicy uzyskujący takie same zarobki, mogą (z reguły mają) mieć zupełnie różną sytuację rodzinną, życiową,

a nawet materialną. Co więcej, to stwierdzenie odnieść należy nie tylko do osób zakwalifikowanych przez pracodawcę do konkretnej (tej samej) grupy pracowniczej, ale możliwe jest również zróżnicowanie sytuacji osób z poszczególnych grup. Przykładowo - osoba zaliczona do grupy pracowników, samotna, nie mająca innych osób na utrzymaniu może mieć znacznie lepszą sytuację życiową (materialną), aniżeli pracownik mieszczący się w grupie kierowników mający na utrzymaniu niepracującą żonę i dwoje uczących się dzieci. Kryterium przydziału bonów zastosowane w Spółce nie pozwala na dokonane takiej oceny, a w efekcie zróżnicowania wysokości świadczeń w zależności od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

W świetle wskazanych okoliczności nie można podzielić stanowiska Sądu I instancji, że zastosowany w Spółce podział uwzględniał kryterium socjalne. Zauważyć należy, że jeśli nawet członkowie komisji mieli wgląd w oświadczenia pracowników dotyczące przychodów osiągniętych przez członków ich rodzin składane przy ubieganiu się o inne świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, to w żadnej mierze nie znalazło to odzwierciedlenia w przyjętych kryteriach podziału bonów (podział na grupy pracownicze).

Zwrócić nadto należy uwagę, iż postanowienia §2 ust.1 Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowią wyjątek od reguły określonej w §1 i w związku z tym muszą być interpretowane ściśle.

Przedstawione powyżej okoliczności prowadzą do wniosku, iż przyznane pracownikom Spółki bony nie mogą być uznane za świadczenia ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. W konsekwencji ich wartość nie może zostać wyłączona z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Stanowiły one bowiem dodatkowy przychód pracowników.

Mając powyższe względy na uwadze, skoro apelacja okazała się zasadna, Sąd II instancji na mocy art.386 §1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Na podstawie art.174 §2 kpc - w związku ze śmiercią K. M. (4) w dniu 12.07.2011r. (a więc przed wydaniem wyroku przez Sąd Okręgowy w Gliwicach) - uchylono zaskarżony wyrok w części dotyczącej tego zainteresowanego i zawieszono w tym zakresie postępowanie.

Na mocy art.350 §1 kpc sprostowano z urzędu oczywistą omyłkę w komparycji wyroku Sądu I instancji, w ten sposób, że spośród osób zainteresowanych wykreślono W. P. (3). Osoba o takim nazwisku nie występowała bowiem w postępowaniu w charakterze zainteresowanego. Uczestniczył natomiast W. P. (1) i został on prawidłowo wymieniony w komparycji jako zainteresowany.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98 §1 i §3 kpc w związku z art.99 kpc oraz §12 ust.1 pkt 2 i §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1349 ze zm.). Wniosek o przyznanie kosztów procesu za I instancję złożony w apelacji był bezzasadny, gdyż nie został on zgłoszony w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Gliwicach (v. art.109 §1 kpc).

/-/SSA W. Nowakowski /-/SSA W. Bzibziak /-/SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM